STOP GASWINNING KLEINE VELDEN

GAS DrOvF

DRENTHE | OVERIJSSEL | FRIESLAND

Aan:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Gaswinning Boergrup`inspraak op VenP'
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Steenwijk, 28 januari 2021

Geachte mevrouw, mijnheer,

Op 16 december 2020 publiceerde het ministerie van EZK haar voornemen om gas te gaan winnen in de nieuwe velden Boergrup en Lombok, liggende in de gemeenten Westerveld en Weststellingwerf.
U verwijst in deze advertentie naar de website www.rvo.nl/gaswinning-boergrup.
Op deze website staat informatie over de mogelijkheid om een mening te geven over het inspraaktraject en om alternatieve aan te dragen voor onderzoek.Onderstaand treft u onze reactie aan op dit Voornemen d.d. 16 december 2020.
Onder A. vindt u onze inspraakreactie met betrekking tot het participatietraject.
Onder B. Vindt u onze voorstellen met betrekking tot de onderzoeken die o.i. gedaan moeten worden om tot een goede afweging te komen in voorbereiding op besluiten ten aanzien van de gaswinning.

A. Met betrekking tot het inspraaktraject:

1. Ontbreken vooroverleg/ informatie-uitwisseling met GAS DrOvF

Tijdens de informatiebijeenkomst op 24 september 2020 in Wilhelminaoord vroeg GAS DrOvF naar de stand van zaken m.b.t. de plannen voor gaswinning aan de Boergrup. Daarbij is van de kant van EZK aangegeven dat hier binnenkort meer over bekend zou komen en is – bij monde van uw medewerkster mevr. J. Oomes – de toezegging gedaan om zodra er meer informatie zou zijn, er direct met GAS DrOvF contact zou worden opgenomen.

Op 14 november stuurde GAS DrOvF en Plaatselijk Belang Vledderveen een gezamenlijke brief aan de directeur van Vermilion Energy Nederland, dhr. S. Tummers, een brief met een 20-tal vragen m.b.t. het voornemen om aan de Boergrup gas te gaan winnen. Op 15 van de 20 vragen kwam het antwoord dat daar pas informatie over zou komen wanneer het winningsplan gereed zou zijn.
We vroegen Vermilion bijvoorbeeld om de locatie van de boorput, om een kaart met het veld/ de invloedssfeer, om de diepte waarop gewonnen gaat worden, over de planning van het traject. En 3 weken later bleken de bovengenoemde vragen wel beantwoord te kunnen worden terwijl er geen winningsplan ligt. Bovendien heeft Vermilion geen contact met ons opgenomen om ons te informeren over deze ontwikkelingen.

We nemen het zowel EZK als Vermilion zeer kwalijk dat er geen vooroverleg heeft plaatsgevonden nadat wij daartoe uitdrukkelijk een toezegging over hebben gekregen, dan wel daar om gevraagd hebben.
Wanneer de nieuwe Mijnbouwwet en de Omgevingswet voorschrijven dat de invloed van bewoners beter gewaarborgd moet worden, dan is dat in dit geval toch zeker verzuimd. Alle beschikbare informatie is tot het moment van het verschijnen van het Voornemen verzuimd te delen met GAS DrOvF. Van een open houding is bij EZK nog geen sprake en Vermilion laat zich zien als een onbetrouwbare organisatie.

Het beter betrekken van de omgeving, in 1e instantie de bewonersorganisaties, is in deze fase totaal verzuimd. Er zijn door het ontbreken van contact met GAS DrOvF grote gebreken ontstaan in de communicatie; deze hadden voorkomen kunnen worden. Zie onderstaande punten.

2. De timing

We hebben grote problemen met de timing van deze eerste fase van de inspraak. Wij hebben dit ervaren als een overval.
De publicatie verscheen enkele dagen voordat de Kerstvakantie inging. Bewoners en organisaties hebben hun hoofd bij andere dingen en zullen dus eerder over zo'n publicatie heen lezen, of het in hun hoofd even terzijde schuiven. Daarbij komt dat in grote delen van de betrokken gemeenten de huis-aan-huisbladen waarin de advertentie was opgenomen, niet wordt verspreid. Reden te meer om met betrokken bewonersorganisaties vooraf contact te leggen hoe di het beste te plannen valt.
We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de overheid inspraaktrajecten veelal vlak voor, of in, vakanties plannen. Het toevoegen van enkele weken inspraaktermijn, doet hier niets aan af.

3 Taalgebruik

De informatievoorziening moet zodanig geschreven worden dat een inwoner met geen

kennis van de processen en procedures kunnen begrijpen wat van hen gevraagd wordt en waar ze op kunnen reageren. Kruip in het hoofd van een inwoner; maak korte zinnen en leg begrippen uit. Maak ook helder wat het doel van deze inspraakronde is. Bijvoorbeeld aangeven waarvoor een Nota Reikwijdte en Detail dient; gaat het om de bovengrond, de ondergrond of allebei?

4. Eenduidige informatievoorziening

Om communicatie tot zijn recht te laten komen is het nodig dat de informatievoorziening eenduidig en consistent is.
Enkele voorbeelden waar dit niet het geval is.
In de tekst staan onderwerpen genoemd die voor inspraak in aanmerking komen; deze onderwerpen staan niet genoemd in het reactieformulier.
Er wordt gevraagd naar alternatieven, maar er staat niet aangegeven wat de reeds onderzochte opties zijn.

5. De sessies

Er staan in het inspraaktraject sessies genoemd.Het is belangrijk om zich te oriënteren op bestaande bewonersorganisaties in het gebied en betrek hen allen bij de sessies, zij weten wat er leeft binnen de gemeenschap. Dus nodig voor de sessies die gehouden gaan worden niet alleen GAS DrOvF uit, maar ook de bewonersorganisaties van Plaatselijk Belang in het betreffende gebied.

6. De Omgevingswet

De nieuwe omgevingswet is nog niet van kracht. Er wordt gemeld dat gewerkt gaat worden volgens de nieuwe omgevingswet.
Het moet expliciet duidelijk gemaakt worden dat dan ook uitsluitend volgens de Omgevingswet gehandeld wordt en dat er -indien door EZK gewenst- geen regels van huidige wetgeving en daarbij behorende procedures, gehanteerd worden. Oftewel, niet gaan shoppen tussen de huidige en det toekomstige regime. Hierover willen we zekerheid vooraf hebben.

7. Afweging van belangen

Bij de afweging van belangen in de gaswinning is de overheid vertegenwoordigd door het ministerie van EZK. EZK staat hierbij in nauw contact met het mijnbouwbedrijf dat de winning wil uitvoeren. Bovendien is de verwevenheid tussen de overheid -bij monde van het minsterie van EZK – en de fossiele energiebedrijven zeer nauw.
EZK heeft als overheid een specifiek belang waar het gaat om de inkomsten uit de

gaswinning.
Hierdoor staan de bewoners meteen in een veel slechtere positie; zij hebben geen pleitbezorger die voor hun belangen en zorgen optreedt bij de besluitvorming op landelijk niveau. De lagere overheden zoals gemeenten en provincies hebben slechts een adviserende stem.
We verzoeken daarom om bijvoorbeeld het Ministerie van Binnenlandse Zaken om – in overleg met de lagere overheden- specifiek als pleitbezorger van de belangen van bewoners (schades, aantasting van het woongenot, en leefomgeving) in de besluitvorming op landelijk niveau een rol te laten vervullen.
Wij zijn van mening dat er bij de besluitvorming m.b.t. gaswinning een structurele fout zit ingebakken. Deze zou dringend aanpassing behoeven.

8. De reacties en de verwerking daarvan

Om te kunnen beoordelen hoe de inspraakreacties zijn verwerkt, is het belangrijk dat er een overzicht komt van alle ingebrachte reacties en de daarbij behorende antwoorden die er van de kant van EZK op zijn geformuleerd.
Slechts op deze manier wordt inzicht geboden in de afweging en kunnen conclusies getrokken worden of de inspraak zin heeft. Het is belangrijk dat de overheid verantwoording aflegt aan de burgers die inspraak geleverd hebben.

9. Verdrag van Aarhus

Voorts verwijzen we graag naar de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie waarin het Verdrag van Aarhus van toepassing wordt verklaard. We gaan ervan uit dat u genoemde uitspraak respecteert in de zin dat ook voor degenen die geen zienswijze hebben ingediend een beroep bij de rechter toegankelijk is.

10. Termijnen om te reageren op de te leveren rapporten

In de twee voorgestelde fasen in het participatietraject die in 2023 plaatsvinden, namelijk (1) het indienen van een zienswijze en (2) het eventueel in beroep gaan bij de Raad van State vraagt van de burger en anderen veel inspanning om alle documenten te lezen , te boordelen en op te reageren.
Wij verzoeken daarom om de termijn daarvan te stellen op minstens 2 maanden.

11. Bewonersinbreng

Voor veel bewoners is het – gezien de verwarrende informatie - niet duidelijk wat precies de status is van deze inspraakronde: waarover een mening gegeven kan worden, of suggesties gedaan kunnen worden, waarover niet of pas in een later stadium. Wij adviseren

uitdrukkelijk om alle geleverde opmerkingen en meningen m.b.t. de mogelijke winning in de velden Boergrup-Lombok te betrekken in het totaal van het inspraaktraject.

12. De inspraak op de boorlocatie

Er is een boorlocatie voorgesteld en aan de inwoners wordt gevraagd naar een alternatieve locatie.We zijn bereid aan te geven aan welke voorwaarden zo'n boorlocatie moet voldoen maar we horen in de omgeving dat er al vastliggende contracten zijn die bepalen waar de locatie en toevoerweg moeten komen. Wanneer dat het geval is zou EZK de inspraak niet serieus nemen. Wij horen graag of alle opties open liggen en er nog geen contracten zijn getekend m.b.t. pacht dan wel huur van gronden ten behoeve van boorlocatie en toevoerweg.

13. De rvo-link

In het Voornemen staat voor nadere informatie én voor het reageren op het Voornemen een link naar de rvo-site. Door opmerkzaamheid van bewoners is gebleken dat deze link op een zeker moment niet werkte. Hoe lang dit heeft geduurd is daarmee niet duidelijk. Na contact onzerzijds met het RVO is het euvel verholpen. Hoeveel mensen hierdoor hun neus gestoten hebben en daarmee wellicht afgehaakt zijn, is niet meer te achterhalen.

Bovengenoemde punten zijn uitdrukkelijke manko's aan het inspraak- en communicatietraject dat tot nu toe gevolgd is door EZK. Een belangrijk deel van deze punten hadden voorkomen kunnen worden indien in een eerdere fase met bestaande bewonersorganisaties in de regio was overlegd.

B. Met betrekking tot de benodigde onderzoeken en planvorming:

U nodigt ons uit om met voorstellen te komen voor onderzoek om tot een goede afweging te kunnen komen.

Wij vragen u de onderstaande onderzoeken te laten uitvoeren door onderzoeksbureaus die onafhankelijk van de overheid zijn. Zie ook artikel 5.48 lid 2. van de Omgevingswet.
Dit betekent dat bedrijven die voor hun inkomsten in belangrijke mate afhankelijk zijn van overheidsopdrachten, zoals bijvoorbeeldTNO die voor 40% van de omzet afhankelijk is van de overheid/ EZK, niet als onafhankelijk beschouwd kunnen worden.
Hieronder geven we een opsomming van de onderzoeken die ons inziens noodzakelijk zijn.

1. Onderzoek is nodig naar “nut en noodzaak”

Wij zijn van mening dat de gaswinning als zodanig onderdeel moet zijn van de inspraak. Het is voor ons geen uitgemaakte zaak dat de gaswinning automatisch door blijft gaan totdat alle gasvelden leeg gehaald zijn. Anno 2021 leven we in een andere wereld dat toen de concessies verleend zijn. Het voortbestaan van onze aarde en ons milieu staat op het spel. De overheid heeft het Akkoord van Parijs ondertekend maar het huidige beleid van de Nederlandse regering laat onvoldoende maatregelen zien om de doelstellingen van dit Akkoord te bereiken.
Veel bewoners in het land, maar ook de lagere overheden eisen daarom dat er anders met de gaswinning omgegaan wordt.

Dat heeft in belangrijke mate ook te maken met het feit dat Nederland een dichtbevolkt land is waardoor veel bewoners te maken hebben met de negatieve gevolgen van de mijnbouw. Het heeft ook te maken met het feit dat Nederland een deltagebied is dat bestaat uit een slappe bodem waardoor de gevolgen van beweging van de ondergrond extra veel effecten heeft. Het is daarmee des te belangrijker goed te onderzoeken naar alle neveneffecten van de gaswinning en dit af te wegen tegen de opbrengsten. Het zou daarmee goed mogelijk zijn dat – zolang gas nog strikt noodzakelijk is – het voordeliger is om gas te importeren.
We vragen daarom dat er onderzoek gedaan wordt naar alle kosten en baten die behoren bij de gaswinning. Het gaat daarbij niet alleen om de baten van de overheid en de aandeelhouders van Vermilion. Het gaat juist om inzichtelijk te maken wat de maatschappelijke kosten zijn. Deze kosten liggen op het terrein van het boven- en ondergrondse milieu, op het terrein van het welzijn van burgers, op het terrein van schadeloosstelling van burgers, op het terrein van gelijkheid van burgers in Groningen of in de rest van het land, op het terrein van het verwerven van draagvlak bij burgers om de energietransitie te klaren, enz.
In een gebied als het onze kan niet langer volstaan worden met het incidenteel opstellen en beoordelen van een winningsplan per veld. We willen dat de gevolgen van de gaswinning voor de gehele regio integraal in de beoordeling meegenomen wordt. Niet alleen vanaf 2021, maar vanaf het begin van de gaswinning in deze regio in 2009. Er liggen inmiddels 9 velden in de regio waaruit al gas gewonnen is of wordt. Nu worden de procedures voor weer twee nieuwe velden gestart, binnenkort gaat dat in deze regio voor nog eens drie velden gelden. Ook het oppervlak van de regio wordt meer en meer bedekt met velden en daarmee boorputten. De ondergrond wordt een gatenkaas met alle risico’s voor waterstromen, bodembeweging, schades en overlast voor bewoners.

Er is geen draagvlak meer voor deze gaswinning waarbij burgers en lagere overheden slechts van de zijlijn een mening mogen geven.

De mijnbouw die door de overheid geëntameerd wordt leidt tot allerlei schades voor de regio. Tot nu toe gaat het profijt van de mijnbouw naar de overheid en het mijnbouwbedrijf. De schades die ontstaan door de mijnbouw – de maatschappelijke kosten - komen voor rekening van de regio. Dit heeft niets met rechtvaardigheid te maken. Deze schades overkomen ons niet, maar worden ons aangedaan. We vinden het daarom niet terecht dat de overheid uitgaat van de algemene regels voor schades zoals die in de wet geregeld zijn. Net zo goed als dat een gang naar de Raad van State niets met rechtvaardigheid heeft te maken omdat die slechts afvinkt of aan de procedure is voldaan en geen afweging van belangen maakt.

Indien al besloten wordt dat de gaswinning hier door mag gaan, kan dit niet zonder een afdoende schaderegeling voor gedupeerden, zowel voor de bezittingen, de mens als de natuur.
We doen een beroep op de overheid om goed naar deze signalen te luisteren zodat voorkomen wordt dat over enkele jaren er situaties ontstaan zoals in Groningen of rond de toeslagenaffaire.

Wanneer wij spreken over de regio dan betreft dat in ieder geval het grondgebied van de gemeenten Steenwijkerland, Westerveld en Weststellingwerf.
Wij verzoeken om gekwantificeerde onderzoeken uit te voeren naar de volgende zaken zodat een correcte afweging van belangen kan worden gemaakt.

a. Een onderzoek naar het gemiste woongenot van bewoners: overlast van zwaar bouwverkeer gedurende de bouw van de boorlocatie, overlast van zwaar verkeer gedurende de duur van de winning, de overlast van geluid en van licht (24/7) gedurende de werkzaamheden.

b. Een onderzoek naar de waardedaling van de woningen in de directe omgeving van de boorlocatie alsmede in een ruimere omgeving.

c. Een onderzoek naar de waardedaling van woningen aan de Boergrup en de buurt Lombok als gevolg van de naamgeving van het gasveld aan hun straat/ buurt.

d. Een onderzoek naar de kosten wanneer ook in deze regio en de rest van Nederland het schadeprotocol mijnbouwschade zoals dat geldt ivoor het Groningenveld, van toepassing wordt verklaard.

e. Een onderzoek naar alle investeringen die door lokale en regionale partijen zijn gedaan om het waterbergend vermogen van de regio te vergroten en die door de compactie veroorzaakt door de gaswinning teniet wordt gedaan.

f. een onderzoek naar de relatie tussen de compactie van de grond a.g.v. gaswinning, de droogte die ontstaat doordat het waterschap meer en versneld water moet afvoeren en de scheurvorming aan woningen als gevolg van droogte.

g. Een onderzoek naar de kosten die het waterleidingbedrijf moet maken om (toekomstige) vervuiling van het drinkwater te reinigen.

h. Een onderzoek naar de kosten voor de infrastructuur van het waterschap vanaf 2009 al gevolg van compactie in de regio.

i. Een onderzoek naar de kosten van het verlies aan natuurwaarden door het bouwen van een winningsplaats. Onze regio is rijk aan flora en fauna; de aanleg van een boorlocatie leidt tot verstoring en versnippering van de natuur, veroorzaakt uitstoot van CO2, brengt trillingen en stikstofdepositie met zich mee die schadelijk zijn voor fauna en flora.

j. Een onderzoek te doen naar de kosten voor de mogelijke aanleg van een toevoerweg naar de optionele boorlocaties.

k. Een onderzoek naar het verlies aan inkomsten voor de toeristische sector in de regio i.v.m. verminderde aantrekkelijkheid van het gebied.
Te denken valt aan het toerisme a.g.v. de Unesco (nominatie), het verhuren van vakantie(natuur)woningen, het houden van campings, het organiseren van natuurworkshops, in een ruime omgeving van de diverse naar voren gebrachte boorlocaties.

l. We verzoeken de kosten in kaart te brengen van de schade die de (bouw van) de boorlocatie met zich meebrengt voor de verschillende maneges/ paardenfokkerijen/ paardrijscholen in de invloedssfeer van een mogelijke boorlocatie.

m. Een onderzoek naar de bouwtechnische staat van alle woningen. Alle woningen zouden een bouwkundige opname moeten krijgen alvorens gestart wordt met enige werkzaamheid. Een verwijzing naar het de Landelijke Commissie Mijnbouwschades is hierin niet afdoende

aangezien die niet in bovenstaande schades voorziet. Het uitvoeren van slechts enkele bouwkundige opnamen geeft onvoldoende zekerheid aan bewoners en is daarmee ook niet toereikend. De Mijnraad stelt in een uitgebracht advies dat opnamen van alle woningen wel zinvol kan zijn.

n. Daarnaast vinden we het principieel onjuist dat de duurzame energie die op de Noordzee wordt opgewekt voor een belangrijk deel gebruikt mag worden voor de nieuwe datacentra die langs de kusten van Nederland worden geplaatst en die weinig meerwaarde voor ons land hebben. We vinden het daarom niet terecht dat geschermd wordt met het argument dat bewoners toch ook graag een warme douche willen.
We verzoeken om onderzoek waaruit blijkt hoeveel kosten bespaard worden door minder gas in onze regio te winnen indien de duurzame energie van de windmolenparken op de Noordzee ten goede zou komen aan de huishoudens.

o. We verzoeken tevens om cijfermatig onderzoek naar de winsten van de gaswinning in onze regio voor EZK en Vermilion en dit af te zetten tegen alle maatschappelijke kosten van de winning voor de regio.

p. We verzoeken in het kader van de “nut en noodzaak” discussie het onderzoek te laten plaatsvinden voor alle bij de inspraak naar voren gebrachte mogelijke boorlocaties; dus niet alleen naar de voorgestelde boorlocatie.

2. Onderzoek naar de effecten voor het milieu in onze regio.

Wij verzoeken om een gekwantificeerd onderzoek naar de effecten voor het milieu: de beschermde planten, dieren en gebieden als ook voor de (diepere) waterstromen in de ondergrond in onze omgeving. Daarbij zou zo’n onderzoek een integraal beeld moeten opleveren qua ruimte en tijd. Dat wil zeggen dat de effecten gemeten moeten worden van alle winningen die vanaf 2009 hebben plaatsgevonden in onze regio, t.w. op het grondgebied van de gemeenten Westerveld, Weststellingwerf en Steenwijkerland.
Wij noemen het jaartal 2009 omdat wij willen verwijzen naar de startnotitie van Vermilion uit 2009 en de belangrijke adviezen die de commissie mer in dat jaar gaf. Inmiddels geldt voor alle adviezen dat er òf al sprake is van toegnomen effecten òf verhoogde risico’s. We verwijzen hierbij graag naar de argumentatie in de uitgebrachte zienswijze van

Milieudefensie Westerveld op het addendum-winningsplan Vinkega. Nu voor deze velden een zware mer-verplichting is in verband met het Natura 2000 gebied, had dit immers in 2009 dus ook gemoeten in verband met dit (deels) onder het Natura 2000 gebied liggende veld Diever.

We willen de cumulatieve effecten onderzocht hebben en zijn van mening dat hierbij het “nee-tenzij” principe moet worden gehanteerd waarbij in geval van (vermoeden van) schade compenserende natuurgebieden moeten worden gerealiseerd.
Het gaat om soortenbescherming én gebiedsbescherming (Natura 2000).
In het gebied komen relatief veel beschermde soorten voor (ook buiten de beschermde gebieden), die gevoelig kunnen zijn voor verstoring, verdroging, trillingen en licht- en geluidshinder. Er zijn significant negatieve effecten mogelijk op beschermde soorten.

De geplande nieuwe boorlocatie ligt op een steenworp afstand van het Nationaal Park en Natura 2000 gebied ‘Het Drents Friese Wold’. De instandhoudingsdoelstellingen van beschermde habitats en habitatrichtlijnsoorten komen mogelijk in gevaar. Inspanningen om water vast te houden en de neerslag van stikstof te verminderen worden mogelijk tenietgedaan door de gaswinning.

De huidige (geplande) boorlocatie ligt naast de route van een ecologische verbindingszone van Het Drents Friese Wold naar Landgoed de Eese. Andere boorlocaties liggen aan de rand van Landgoed de Eese. Inspanningen op Landgoed de Eese om soorten te beschermen en om water vast te houden en de neerslag van stikstof te verminderen worden mogelijk tenietgedaan door de gaswinning.
De (steeds) intensievere landbouw in onze omgeving vormt een bedreiging voor de natuurwaarden vanwege stikstofdepositie, gebruik van middelen, luchtvervuiling, geluidshinder, verdroging en versnippering. De effecten van gaswinning komen hier bovenop en moeten als cumulatief effect worden onderzocht.

3. Onderzoek naar de (diepere) bodemsamenstelling.

We verzoeken om een onderzoek naar de (diepere) samenstelling van de boden onder de gasvelden en het gebied van de invloedssferen daarvan met een oppervlak tot 5 kilometer vanaf de rand van de velden. We verzoeken daarbij – voorzien van de coordinaten – aan te geven waar breukvlakken liggen.

4. Onderzoek naar de bodemdaling

We verzoeken om een onderzoek naar de verwachte bodemdaling voor dit veld en tevens de verwachte totale bodemdaling vanaf 2009 in de regio.

5. Onderzoek naar het risico op aardbevingen

We verzoeken om een risico-analyse van de verwachte kans op aardbevingen voor dit veld en die voor het totale gebied van Weststellingwerf, Westerveld en Steenwijkerland.

6. Onderzoek naar alternatieve boorlocaties

Wanneer uiteindelijk besloten zou worden dat de gaswinning in deze regio voortgezet moet worden, dan bepleiten wij om geen nieuwe boorlocatie te creëren. Een nieuwe boorlocatie moet ons inziens gezocht worden in een gebied waar binnen een straal van minimaal 1 km. geen woningen liggen. Deze afstand van 1 km. zou ook in acht genomen moeten worden wat betreft de afstand van de boorlocatie tot de grens van een Natura2000 gebied.
De nu voorgestelde locatie heeft 40 tot 50 woningen binnen de straal van 1 kilometer en voldoet daarmee in het geheel niet. Ook ligt het Natura2000 gebied van het Drents Friese Wold deels boven de nieuwe velden.

Bestuur GAS DrOvF